

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele spolku Calla • Číslo 131 • Vychází 18. května 2014

Milí čtenáři,

v dnešním úvodníku se zastavím u aktuálního dění, které se bytostně dotýká budoucnosti přírody na Šumavě. Případně též existence Národního parku samého, neb jak už dal nahlas najevo Miloš Zeman, kterého si někteří zvolili do čela státu, nejráději by jej celý zrušil (patrně ihned poté, co by vypálil, posolil a počůral zelené).

Problematiku průběžně sledujeme nejen na stránkách Ďáblíka. Přesto i autora těchto řádků překvapila hysterie a míra agresivních výpadů, která se zvedla bezprostředně poté, co byl ministrem Brabcem odvolán Jiří Mánek z místa ředitele Národního parku a řízením byl pověřen dosavadní šéf Chráněné krajinné oblasti Šumava Pavel Hubený. Mezi hlavní oznámené důvody odvolání bylo opakované porušování zákonů ze strany vedení parku. Stránky jihočeských deníků se přesto ihned začaly plnit dopisy čtenářů, politiků a jakési marmeládové paní stavících se proti rozhodnutí ministra, aniž byl dán prostor druhé straně (takové názory byly odkládány, reakce na senátora Jirsu odmítnuta), naopak nevládní organizace i vědci byli nesmyslně napadáni. Pod vedením modravského starosty Schuberta, ale pravděpodobněji jako produkt jedné z PR agentur, vznikla tzv. Charta Šumavy. A proběhla i manifestace v Horní Plané, kterou svolal vrchní Zemanovec senátor Veleba za účasti zejména jihočeských politiků ODS.

Když se podíváme trochu hlouběji, proč tolik nevole kvůli jedné výměně ředitele, objevuje se ekonomické pozadí, obavy ze ztráty byznysu. V médiích je najednou slyšet pan František Talián, podnikatel a pozemkový magnát, vlastníci m.j. lukrativní pozemky na Klápně, odkud má vést lanovka na Hraničnick, pozemky na Bučině, Knížecích pláních a leckde jinde, který sám sobě nechává říkat Král Šumavy. Na hlubocké knížectví vedou nitky nejen přes senátora Jirsu, ale také přes jihočeskou agrárníci Hricovou, nyní Štastnou, kterou si jako členku ODS přivedl do Rady Národního parku Jan Stráský. Její manžel, zastupitel Hluboké za ČSSD vlastní firmu Good Agency s.r.o., která v posledních měsících získala od Správy NPŠ zakázky za více než milion korun, například na zbytečném přeznačení parku.

Současně s výměnou ředitele parku byl ministrem schválen nový Plán péče, se kterým nemůžeme být příliš spokojeni, protože fakticky snižuje podíl území, na nichž se nechá volná „ruka“ přírodě. Na druhou stranu s povděkem kvitujeme, že z plánu zmizela účelově přichystaná a odborně nepodložená změna zonace pozemků, která by umetla cestu pro stavbu lyžařského areálu na Hraničnick. Připomeňme, že realizace projektu by měla devastující dopady na ochranu přírody v celé oblasti pravého břehu Lipna, což potvrdilo i několik studií pořízených v rámci procesu hodnocení vlivů na životní prostředí. V pondělí 19. května se zúčastníme veřejného projednání závěrů těchto studií v Horní Plané a pak už budeme očekávat jen závěrečné negativní stanovisko ministerstva.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Calla obnovila hnízdní stěny pro břehule na poslední chvíli	str. 2
Děni kolem Národního parku Šumava	str. 6-10
Pozvánky na akce	str. 19-24

Calla obnovila hnízdní stěny pro břehule na poslední chvíli

Díky podpoře ministerstva životního prostředí i mnoha drobných dárců z projektu "Adoptujte břehuli!" obnovila Calla v dubnu hnízdní stěny pro břehule říční. Letos dostala přednost hnízdiště v pískovnách u Lžina na Soběslavsku a Třebče na Borovansku. Polovina dubna byla letos nejzazším termínem, ve kterém bylo možné hnízdní stěny obnovit.

Teplé jaro totiž značně urychlilo návrat stěhovavých ptáků do střední Evropy, takže první břehule byly v České republice pozorovány již počátkem dubna. Naštěstí pro nás přišlo v polovině dubna několik chladnějších dnů, které ptačí migraci zbrzdily. První břehule pak byly na jihočeských hnízdištích pozorovány pravděpodobně až 28. dubna. Kdybychom ovšem přijeli s bagrem do pískovny, kde by břehule hrabaly nory, samozřejmě bychom už stěny obnovit nemohli.

Pokud budete mít cestu kolem některé z břehulích kolonií v jižních Čechách, přivítáme v Calle, pokud nám pošlete fotografii hnízdní stěny, ze které půjdou spočítat nory. Děkujeme.

Jiří Řehounek

Vědci obdrželi prestižní ocenění za publikaci výzkumů na Šumavě, které dávají za pravdu současným krokům MŽP

Skupina vědců, zabývajících se výzkumy v Národním parku Šumava, obdržela za jejich publikaci prestižní Cenu Antonína Friče. Ocenění přichází paradoxně v době, kdy šumavští politici kritizují kroky Ministra životního prostředí, který vědeckou obec a výsledky dlouhodobých výzkumů respektuje výrazně více, než tomu bylo u předchozího vedení MŽP.

Čestná Cena Antonína Friče je příležitostně udělována v rámci cen odborného časopisu Živa za mimořádný počin z hlediska obsahu časopisu Živa. Vědci ji včera získali za publikaci bloku odborných článků věnovaných dlouhodobému výzkumu na Šumavě (Živa 5/2013).

Odborné články se mimo jiné týkaly právě nejvíce diskutovaných témat, jako je dynamika lýkožrouta smrkového, schopnost přirozené obnovy šumavských horských lesů a rašelinišť, či regenerace šumavských jezer. Výzkumy potvrzují nejen unikátnost šumavské přírody, ale i její schopnost přirozené obnovy. Dávají za pravdu těm, kteří prosazují důležitost bezzásahových zón a vyvracejí častá tvrzení o mrtvé přírodě zničené kůrovcem.

Předání cen proběhlo pod záštitou předsedy Akademie věd ČR. Mezi oceněnými byla i řada odborníků ze Stínové vědecké rady NP Šumava, například doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc., a prof. Ing. Josef Fanta, CSc.

„Výsledky výzkumů dokazují, že i přes kůrovcovou gradaci a následné odumírání dospělých smrků, je příroda v centrální části Šumavy unikátním a plně živým ekosystémem, kterému lesnické zásahy v zásadě škodí, protože ho odklánějí od přirozeného vývoje,“ vysvětluje doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc.

Prof. Ing. Josef Fanta, CSc., emeritní profesor lesnictví nizozemské Univerzity ve Wageningen, k tomu říká: *„Podporujeme současné kroky Ministerstva životního prostředí, které odvolalo v nedávné době*

ředitele Jiřího Mánka, který výsledky dlouhodobých výzkumů a jasná vědecká fakta o vývoji šumavské přírody vždy bagatelizoval, a nebral je v potaz. Velmi se těšíme na spolupráci s Pavlem Hubeným, který byl jmenován na jeho místo. Má všechny předpoklady k tomu, aby vrátil Šumavu na cestu, která jí zřízením národního parku byla dána do vínku, tedy zpět k ochraně vzácné přírody jako k hlavnímu poslání národního parku."

Publikované výsledky využilo MŽP při nezbytných změnách v plánu péče o NP Šumava, který byl schválen od 1. května 2014.

Tisková zpráva Stínové vědecké rady Národního parku Šumava

Udělování cen časopisu Živa za rok 2013. K oceněným patří i členové SVR: RNDr. Petr Doležal, Ph.D. (třetí zleva), prof. RNDr. Karel Prach, CSc. (šestý zprava), doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc. (pátý zprava), prof. Ing. Josef Fanta, CSc. (čtvrtý zprava), Ing. Karel Matějka, CSc. (druhý zprava), RNDr. Zdeňka Křenová, Ph.D. (první zprava v přední řadě), prof. Ing. Jiří Kopáček, Ph.D., doc. Ing. Miroslav Svoboda, Ph.D., a prof. RNDr. Jaroslav Vrba, CSc. Zdroj fotografie: Stanislava Kyselová, Akademický bulletin.

Senátní zákon na likvidaci NP Šumava má odezvu

Lidé z celé republiky apelují na senátory, aby nedopustili likvidaci Národního parku Šumava zákonem, který navrhl senátor Tomáš Jirsa (ODS) a jeho kolegové. Jaromír Bláha z Hnutí DUHA, profesor Pavel Kindlmann z Univerzity Karlovy a akademie věd a herec Petr Vacek předají do konce května senátorům petici Za dobrý zákon o NP Šumava, kterou podepsalo přes patnáct tisíc milovníků šumavské přírody. Poslední dobou přibývají podpisy po stovkách, a to z desítek míst celé ČR.

Lidé tak svou aktivitou vyvracejí mylný názor několika jihočeských politiků, že by o Šumavě měli rozhodovat pouze starostové obcí v národním parku. Ze samotného názvu chráněného území „národní park“, hodnot území i jeho mezinárodního uznání plyne, že význam území zdaleka přesahuje sedm obcí s celkem tisícovkou obyvatel, které leží v NP. Hnutí DUHA opakovaně upozorňuje, že zákon musí zajistit

jak ochranu světového přírodního dědictví, tak kvalitní život místních lidí. Nedávno publikovaná studie renomované společnosti EFTEC ukázala, že právě rozšíření oblastí ponechaných divoké přírodě a turistům přinese tak jako v jiných NP světa vyšší návštěvnost a tím i ekonomický rozvoj šumavských obcí.

Petici podpořili například Jiří Suchý, Věra Čáslavská, Ivan Trojan, Jan Hřebejk, Eva Kantůrková, Jiří Žáček, Ondřej Neff, Václav Havelka, Monika Načeva, Bára Hrzánová, Tom Kočko, Zdenek Merta, Ladislav Gerendáš, Miloslav Stingl, Olga Sommerová, bojovník proti korupci Karel Janeček, členové činohry Národního divadla Saša Rašilov, Vladimír Javorský, Jiří Štěpnička, Jan Novotný, Filip Rajmont, Rudolf Stärz a další.

Senátní návrh zákona o Šumavě například umožňuje další zástavbu včetně developerských projektů až na dvou třetinách národního parku a změnou hranic zón vychází vstříc spekulantům s pozemky. Také vůbec nezajišťuje, že v parku bude jakékoli místo pro divokou přírodu – tedy účel, kvůli kterému se národní parky zřizují – a vyvádí pozemky z majetku státu.

Petice žádá poslance a senátory, aby přijali takový zákon o Národním parku Šumava, v němž:

- bude hlavním cílem ochrana přírody; ostatní činnosti budou možné do míry, jež neohrozí vzácnou přírodu;
- bude zachována současná rozloha území ponechaného přírodě, tj. 30 % národního parku a stanoveno jeho postupné rozšíření alespoň na 50 % do roku 2030 tak, jak určuje současný Plán péče o národní park a jak je to obvyklé v ostatních evropských národních parcích;
- bude omezena další výstavba tak, aby nezničila cennou šumavskou krajinu.

Všechna místa, kde je možné petici podepsat, jsou na interaktivní mapě na www.hnutiduha.cz/petice. Na stejném webu mohou lidé petici podepsat také on-line. Dobrovolníci sbírali podpisy také od návštěvníků NP Šumava.

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů z Hnutí DUHA, řekl: „Návrh zákona o Šumavě od kmotrů z Hluboké nad Vltavou je očividně napsaný pro těžařské firmy, developery, spekulanty s pozemky a papalášské lovce, kteří si chtějí přijet do parku zastřílet. Tisíce lidí z celé republiky však dávají podpisem pod petici najevo, že chtějí v národním parku divokou přírodu a nepřejí si jeho likvidaci.“

„Po odvolání ředitele Mánka zesílili regionální politici reprezentovaní tradičně senátorem Jirsou a starostou Schubertem kampaň proti vědcům, ochráncům přírody i všem lidem, kteří nebydlí na Šumavě. Jejich hlasy však hrají na kapsu developerů a pozemkových spekulantů, nikoliv místních lidí. Konflikt, který stále vyvolávají, je však zcela umělý. Zájmy ochrany divoké přírody i místní ekonomiky jsou tak jako v jiných národních parcích Evropy naprosto v souladu.“

„Šumava není majetkem obcí v národním parku, ale národním klenotem, stejně jako Pražský hrad není vlastnictvím Pražáků. Nikoliv náhodou podpořili petici i herci činohry Národního divadla. To, co znamená Národní divadlo v našem kulturním dědictví, je Národní park Šumava v klenotnici naší přírody.“

Tiskovou zprávu Hnutí DUHA upravil Edvard Sequens

100 dní ministra Brabce: Serioznější přístup, ale také omezení ochrany přírody a ohrožení práv občanů

Personálními a organizačními změnami přiblížil Richard Brabec ministerstvo životního prostředí zpět k fungujícímu úřadu státní správy. Na konkrétní opatření, která by zlepšila prostředí pro život lidí, však stále čekáme. Ministerstvo omezilo území Národního parku Šumava doposud ponechané přírodě, překvapivě předložilo také návrh na omezení práv občanů účastnit se rozhodování o stavbách, s výrazným dopadem na životní prostředí.

Asociace ekologických organizací Zelený kruh [upozornila politické strany](#) na klíčové problémy životního prostředí již před volbami. Z těch problémů, které plně spadají do jeho kompetence, ministr Brabec zatím nedokázal za 100 dní od svého nástupu připravit či prosadit žádné z kýžených pozitivních opatření. Z dvanácti klíčových priorit vláda jako celek zabodovala pouze v jediné – odmítla poskytnout další masivní veřejnou podporu jaderné energetice.

Schválený plán péče o Národní park Šumava je z hlediska ochrany přírody velkým zklamáním. Ještě větší překvapení vyvolal Richard Brabec předložením návrhu na omezení účasti veřejnosti na rozhodování o svém okolí. Návrh ekologické organizace kritizovaly kvůli jeho rozporu s veřejným závazkem vlády, Aarhuskou úmluvou i evropskou směrnicí, jejíž plnění má Česká republika zajistit. Nevládní organizace v současnosti pečlivě sledují, jak se ministr s kritikou vypořádá.

V případě přípravy legislativy o nakládání s odpady se zase nedaří dosáhnout ministrem slibovaného obratu od výhradní podpory spaloven k vyšší podpoře recyklace.

Velkým zklamáním je pozice ministra Brabce k návrhu nové klimatické a energetické politiky EU. Nehájí zájmy ochrany životního prostředí ve vztahu k MPO, které má tuto oblast v gesci, a dokonce aktivně a bez jakéhokoli odborného zdůvodnění prosazuje pouze nízký 35% cíl pro snížení emisí skleníkových plynů.

Ministr Brabec skutečně vyměnil většinu „trafikantů“ z ODS za odborně zdatnější úředníky. Vyměnil také vedení NP Šumava, které soud usvědčil ze soustavného porušování zákonů. Postupně obnovuje dialog s odbornou veřejností a nevládními organizacemi. V řadě případů – novela EIA, návrh Operačního programu pro životní prostředí – ale zapojení nevládních organizací do konzultace legislativních návrhů neproběhlo včas, což je v rozporu s koaliční smlouvou.

Podle ekologických organizací se ministr v prvních 100 dnech hájení snažil především vypořádat s kostlivci zanechanými ve skříni jeho předchůdci – garantovat účast veřejnosti na rozhodování na úrovni platné evropské legislativy, dokončit nové zákony o odpadech, připravit společná pravidla pro fungování národních parků. Ministerstvo životního prostředí také slíbilo, že každý rok navrhne rozšíření evropského seznamu nebezpečných látek (REACH) alespoň o jednu novou chemikálii. Přesvědčivé konkrétní výsledky ale zatím chybějí.

Júlia Sokolovičová, ředitelka asociace ekologických organizací Zelený kruh řekla: „Za 100 dní Richard Brabec ani nemohl vyřešit problémy, do kterých ministerstvo životního prostředí přivedli jeho tři předchůdci. Zbytečně k nim ale přidal další kontroverzi v podobě záměru na vyloučení občanů z rozhodování o jejich životním prostředí. Rozladění veřejnosti se mohl vyhnout, pokud by nevládní organizace zapojil do tvorby zákonů včas, jak deklaruje programové prohlášení vlády.“

Tiskovou zprávu Zeleného kruhu upravil Edvard Sequens

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného).

Celkem 90 členů nezávislé Komise ze 113 rozhodlo o vítězi **22. ročníku ankety „Ropák roku“** o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a **19. ročníku ankety „Zelená perla roku“** o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos, teatrolog Vladimír Just atd.

V anketě Ropák 2013 se na 2. až 11 místě umístili

2) Mgr. Tomáš Chalupa, ministr životního prostředí a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) – Česká republika (167 bodů)

- za návrh nové vyhlášky o ochraně mimolesních dřevin, která ve městech snižuje jejich ochranu před vykácením, neboť rostou-li na oplocených zahradách, pak povolení nebude nutné, a dále lze bez povolení kácet i stromy s obvodem kmene menším než 80 cm (ve výšce 130 cm) bez ohledu na jejich věk a druh,
- za nepředložení nového zákona o odpadech, který je na Ministerstvu životního prostředí připravován od roku 2005 a který by umožnil lépe předcházet vzniku odpadů a zvýšil podíl třídění a recyklace, namísto skládkování a masivní výstavby spaloven odpadů,
- za odpovědnost při přesunu 3,7 mld. Kč z Operačního programu životní prostředí na výstavbu pražského metra, ačkoliv tyto prostředky byly původně určené pro obce na snížení znečištění ovzduší, zateplení veřejných budov nebo na zlepšení recyklace odpadů.

3) MUDr. Martin Kuba, ministr průmyslu a obchodu (ODS) – Česká republika (143 bodů)

- za předložení návrhu usnesení vlády, kterým se snažil obejít standardní proces schvalování aktualizace Státní energetické koncepce ČR do roku 2040, neboť obsahoval takové úkoly jako například vyhledání nové lokality pro další jaderné elektrárny, přípravu legislativní normy, která by zrychlila povolování velkých energetických staveb bez efektivní účasti veřejnosti, nebo prosazení zákona o odpadech podporujícího masivní spalování komunálního odpadu (až do 70 %),
- za přípravu návrhu zákona, který by umožnil dotování výroby elektřiny z jaderných elektráren, ačkoliv nebyla dosud posouzena a schválena Státní energetická koncepce ČR do roku 2040, která by měla v dlouhodobém výhledu stanovit podíl jednotlivých zdrojů na celkové produkci energie,
- za prosazování novely horního zákona, kterou by byla zavedena „modernizovaná“ možnost vyvlastnění soukromých nemovitostí pro těžbu nerostných surovin, zejména uhlí a uranu, se souhlasem státu, přestože vyvlastňovací paragrafy byly z horního zákona odstraněny v lednu 2013,
- za prosazování novely zákona o podporovaných zdrojích energie, která měla zrušit podporu výroby z obnovitelných zdrojů a naopak podpořit výrobu energie spalováním komunálního odpadu.

3) Mgr. Tomáš Jan Podivínský, ministr životního prostředí (KDU-ČSL) – Jihočeský kraj, Česká republika (143 bodů)

- za osobní podporu výstavby dvou jaderných bloků přímo v JE Temelín za 300-500 mld. Kč ihned po nástupu do funkce v červenci 2013 jako vysoce ekologického, bezpečného a soběstačného energetického zdroje, ačkoliv nový ministr životního prostředí by měl spíše navštívit ekologicky nekontroverzní stavbu, neboť pro životní prostředí je výhodnější podporovat energetické úspory a alternativní zdroje energie, než ekonomicky, bezpečnostně, strategicky a ekologicky rizikovou stavbu,

- za nepředložení nového zákona o odpadech, který je na Ministerstvu životního prostředí připravován od roku 2005 a který by umožnil lépe předcházet vzniku odpadů a zvýšil podíl třídění a recyklace, namísto skládkování a masivní výstavby spaloven odpadů,
- za nečinnost při připomínkování Politiky druhotných surovin, připravené Ministerstvem průmyslu a obchodu, která předpokládá zastavení nárůstu recyklace komunálního odpadu a naopak podporuje jeho spalování ve spalovnách,
- za předložení novely zákona o obalech, která nelogicky stanovuje nízké cíle pro podíl recyklace jednotlivých druhů obalů, přestože většina cílů pro rok 2015 byla s rezervou plněna již v roce 2013,
- za vyhlášení grantu pro občanská sdružení na likvidaci černých skládek, ačkoliv k této činnosti nemá laická veřejnost oprávnění, z grantu nelze hradit osobní a ani režijní náklady, takže se spíše jedná o výsměch odborné činnosti občanských sdružení, která by podle MŽP měla nahradit neschopnost veřejné správy při řešení černých skládek; jedná se tak o zásadní posun k myšlení politiků 80. let minulého století, jehož příkladem je projev tehdejšího generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše na Červeném Hrádku, který mj. tvrdil, že ekologická hnutí nemají demonstrovat za lepší životní prostředí, ale mají chodit čistit potoky.

4) Ing. Jan Skalický, pověřen řízením Ředitelství vodních cest ČR – Česká republika (135 bodů)

- za podporu výstavby cca 380 km plavebního kanálu Dunaj-Odra-Labe za 300-400 mld. Kč do roku 2045, přestože ekologická, dopravní, ekonomická i právní hlediska tento projekt silně zpochybňují, jak mj. dokládá i stanovisko Komise pro životní prostředí Akademie věd z února 2014, podle kterého by došlo k zásadnímu zásahu do fungování zbytků relativně přirozených ekosystémů střední Evropy,
- za prosazování koncepce obsahující investici kolem 17 mld. Kč (do roku 2020) na zlepšení plavebních podmínek na Labi až do Pardubic (zejména pro nákladní vodní dopravu), mj. výstavbou jezu u Děčína za 5 mld. Kč, plavebního kanálu u Přelouče za 3 mld. Kč, plavebního stupně Srnojedy za 420 mil. Kč, přístavu v Pardubicích za 220 mil. Kč a dalších staveb a na zlepšení plavebních podmínek na Vltavě až do Českých Budějovic (zejména pro osobní vodní dopravu), mj. výstavbou obrovských lodních zdvihadel Slapy a Orlík, prodloužením plavební komory na Kamýku, výstavbou nové komory na jezu v Hněvkovicích či nového přístavu v Hluboké nad Vltavou atd., přestože jde téměř vždy o dopravně neodůvodněné, finančně velmi náročné a ekologicky nepřijatelné megalomanské stavby s nízkým veřejným užtkem, zejména na Labi, které mělo být od května 2004 součástí evropské soustavy chráněných území NATURA 2000, neboť jde o přírodně velmi cenné území s desítkami zvláště chráněných druhů organismů,
- za úmyslnou, plánovanou a systematickou obstrukční nečinnost a porušování zákona č. 106/1999 Sb. během roku 2013 při vyřizování více než 20 žádostí o informace, které se týkaly zaslání odborných ekologických studií a smluv s fakturami o výdajích z veřejných rozpočtů za práci externích odborníků a právníků při přípravě vodních staveb v ČR, zejména jezu v Děčíně a plavebního kanálu u Přelouče, takže proti nečinnosti ŘVC ČR bylo podáno téměř 20 správních žalob.

5) Ing. Jiří Cieńciała, ministr průmyslu a obchodu – Česká republika (132 bodů)

- za nepředložení žádných reálných variant aktualizace Statní energetické koncepce ČR do roku 2040 podle požadavku Ministerstva životního prostředí, přičemž předložená varianta nevychází z evropských strategií snižování emisí skleníkových plynů, zvyšování podílu obnovitelných zdrojů a maximalizace energetické efektivity, neboť obsahuje výstavbu dvou nových jaderných bloků v JE Temelín a pátého bloku v JE Dukovany, snižování až zastavení finanční

- podpory obnovitelných zdrojů energie a podporu výstavby nových spaloven komunálního odpadu, a dále z koncepce není zřejmé, zda souhlasí s prolomením územních limitů těžby hnědého uhlí na Mostecku,
- za prosazování aktualizace Surovinové politiky ČR do roku 2040, která mj. zahrnuje prolomení územních limitů na Mostecku a zbourání Horního Jiřetína a Černic, podmíněné pokračování v těžbě uranu v Rožínce i za cenu jejího dotování, úvahy o zahájení těžby uranu na Jihlavsku a v Podještědí s rizikem znečištění podzemních vod, výstavbu nových spaloven recyklovatelného komunálního odpadu s pevně předem stanovenými výkupními cenami takto vyrobené energie, podporu těžby zlata na Šumavě, v Brdech nebo u slapské přehrady apod.,
 - za přípravu Politiky druhotných surovin, která rezignuje na zvyšování míry recyklace, neboť předpokládá vyšší podíl ekonomicky méně výhodného energetického využívání odpadů ve spalovnách,
 - za prosazování novely zákona o podporovaných zdrojích energie, která měla zrušit podporu výroby z obnovitelných zdrojů a naopak podpořit výrobu energie spalováním komunálního odpadu.

6) Mgr. Jiří Mánek, ředitel Správy NP a CHKO Šumava (ODS) – Jihočeský kraj (130 bodů)

- za nelogické podání správní žaloby proti rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, které potvrdilo rozhodnutí České inspekce životního prostředí uložit Správě Národního Parku Šumava pokutu z důvodu prokázaného a opakovaného porušování zákonů, mj. za kácení v oblasti Ptačího potoka a na dalších cenných místech parku, za použití jedovatých pesticidů, za rušení vzácných tetřevů porážkami a loupáním stromů přímo v místech, kde hnízdí.

7) RNDr. Vladimír Vrána, zástupce vedoucího odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Pardubického kraje – Pardubický kraj (61 bodů)

- za vydání souhlasu Lesní správě Lanškroun v lednu 2013 k vykácení ekologicky hodnotného starého bukového lesa pralesovitého charakteru na čtyřech místech v evropsky významné lokalitě a v přírodní rezervaci Psí kuchyně na Svitavsku, a to v rozporu se schváleným plánem péče a bez povolených výjimek ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ze zakázaných činností a k zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů živočichů (např. v okolí hnízda vzácného orla mořského), takže proti tomuto souhlasu se muselo kriticky vyjádřit 26 spolků a odborníků z celé ČR.

8) Mgr. Tomáš Drápela, generální ředitel Plzeňské teplárenské, a. s. – Plzeňský kraj (55 bodů)

- za zahájení výstavby velkokapacitní spalovny komunálních odpadů v Chotíkově u Plzně v září 2013 za cca 2,5 miliardy korun s roční kapacitou 95 tisíc tun odpadů (před referendem občanů to bylo 60 tisíc tun/rok), ačkoli krajský soud od prosince 2012 zkoumá žalobu proti vydání územního rozhodnutí a od srpna 2013 žalobu proti vydání stavebního povolení a ačkoliv v kraji takové množství odpadů ani nevzniká a jeho dovážení z jiných částí ČR nebo ze zahraničí by vážně ohrožovalo životní prostředí v okolí, jako je zvýšení dopravních intenzit s hlukem a emisemi, došlo by k znesnadnění vzniku efektivního systému sběru, třídění a recyklace odpadů, resp. nebyly posouzeny jiné varianty jako například zařízení pro mechanicko-biologickou úpravu odpadů; navíc nebyla za účasti veřejnosti posouzena varianta nakládání s odpady bez výstavby spalovny.

9) Ing. Tomáš Hrodek, místostarosta města Neratovice (ODS) – Středočeský kraj (47 bodů)

- za podání odvolání Neratovic v březnu 2013 proti rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje, kterým bylo podle zákona o integrované prevenci společnosti Spolana Neratovice, a. s., uloženo ukončit do konce roku 2014 (místo do konce roku 2020) ekologicky rizikovou výrobu chloru amalgamovou elektrolýzou, při které se používá toxická rtuť, neboť město požaduje uložit lhůtu do konce roku 2018, čímž ovšem rezignovalo na zajištění příznivého životního prostředí svým obyvatelům s tvrzením o údajných ekonomických a sociálních dopadech tohoto rozhodnutí; odvolání s ekonomickými důvody podala i Spolana

Neratovice, a. s., ačkoliv dříve s termínem roku 2014 souhlasila.

10) Mgr. Jana Piekníková, pověřena dočasným zastupováním ředitelky odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí – Středočeský kraj (46 bodů)

- za vydání souhlasného stanoviska o hodnocení vlivů rozšíření letiště Vodochody na životní prostředí v říjnu 2013 se 122 podmínkami, které předpokládá ročně odbavit asi 3,5 milionu cestujících, provést 35.000 startů a přistání a má začít fungovat od roku 2016, ačkoliv se opakovaně upozorňovalo, že území blízko Prahy je již nyní antropogenně značně zatížené, že existuje riziko překročení zákonných limitů mnohých ukazatelů stavu životního prostředí majících vliv na zdraví osob, zejména hluku, že nejsou důsledně řešena rizika havárií letadel apod., přičemž bylo zasláno více než 80 vyjádření, z nichž se stavbou nesouhlasila platforma Stop Letišti Vodochody, Středočeský kraj a více než dvacet okolních obcí.

11) Ing. Bohumil Synek, vedoucí stavebního úřadu ÚMČ Brno-střed – Jihomoravský kraj (17 bodů)

- za vydání třetího územního rozhodnutí v září 2013 se 61 podmínkami pro stavbu železničního uzlu v Brně s osobním nádražím umístěným asi 800 metrů na jih od současného, ačkoliv chybějí Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje, které byly soudem zrušeny v červnu 2012, chybí závazné stanovisko k zásahu do krajinného rázu nebo kvalitnější hluková studie, která by lépe ochránila obyvatele Židenic.

O vítězích obou anket jsme referovali minule, v příštím čísle přineseme kompletní výsledky ankety Zelená perla roku 2013.

Konec snů o nových jaderných reaktorech. Provždy

Tendr na nové temelínské reaktory dle předpokladů skončil, protože ČEZ nezískal příslib veřejné finanční podpory. Je to dnes běžný případ. Jaderná energetika ve světě vyklízí své dřívější pozice, počet reaktorů i jejich globální výkon klesají. Na otevřeném energetickém trhu nemají nové jaderné elektrárny šanci proti jiným zdrojům. Limity jaderné energetiky jsou dány zejména růstem investičních nákladů, potřebou zvyšování bezpečnosti, tlakem na vyšší odpovědnost za jadernou škodu i alternativami přinášejícími stále levnější elektřinu.

Mezinárodní konferenci „Ekonomické limity jaderné energetiky“ uspořádaly 29. dubna v Praze ekologické organizace Jihočeské matky, Calla a Hnutí DUHA. Špičkoví zahraniční i domácí experti prodiskutovali z evropského i globálního pohledu ekonomické příčiny ukončení tendru na výstavbu nových bloků v Temelíně. Klíčovými tématy konference byly pokles globálního významu jaderné energetiky, nepříznivé dopady navrhovaných státních podpor pro nové reaktory na energetické trhy a varianty pro rozvoj energetického systému bez nových atomových elektráren.

Navzdory zrušení výběrového řízení na nové bloky pro Temelín se objevují návrhy na další reaktory v našich jaderných elektrárnách. Elektřina z nich by ale byla minimálně (tj. podle dnešních cen) dvakrát až třikrát dražší, než aby byla konkurenceschopná. Každý spotřebitel elektřiny by tak musel doplatit ročně rozdíl několika tisíc korun. V případě zřízení státního podniku pro výstavbu nových reaktorů podle návrhu

ČSSD by dopadlo mnohamiliardové dorovnání na konto daňových poplatníků.

Veškeré plány se ale mohou ukázat ještě podstatně dražší, jak ukazuje případ firmy AREVA. Podle původního plánu měla být elektrárna ve finském Olkiluoto dokončena v roce 2009 po necelých pěti letech výstavby. Podle smlouvy měla AREVA postavit elektrárnu za 3,2 miliardy eur. Poslední odhad celkové ceny se pohybuje kolem 8,5 miliardy eur a spuštění se předpokládá v roce 2016. Stejně problémy má i stavba ve francouzském Flamanville. I zde se cena vyšplhala na více než dvojnásobnou částku proti plánu, tedy na 8,5 miliardy eur, a spuštění bylo odloženo o čtyři léta na rok 2016. Na druhé straně cena technologií obnovitelných zdrojů prudce klesá.

Prosazovatelé veřejné podpory pro jadernou energetiku falešně argumentují potřebou vyrovnat dotace do obnovitelných zdrojů energie. Jenže současná jaderná energetika by neexistovala bez dlouholetých přímých státních dotací, úlev a jiných výhod. Za desítky let podpory získala mnohonásobně více peněz než nové čisté zdroje, které jsou nyní na svém komerčním startu a již se prakticky obejdou bez podpory. Jaderná energie se bez nich neobejde dodnes - ze zprávy Evropské komise vyplývá, že v roce 2011 podpořilo 27 států EU obnovitelné zdroje 30 miliardami eur; jadernou energetiku 35 miliardami eur a fosilní zdroje 26 miliardami eur.

V době 28. výročí katastrofy v Černobylu je nutné zmínit i další zvýhodnění, které má jaderná energetika oproti jiným výrobcům - nemusí nést plnou odpovědnost za jadernou škodu. V České republice ji má zákonem omezenou na pouhých 8 miliard korun, přičemž pojistit se musí jen na 2 miliardy. Přitom škody po Černobylu jsou oceněny na 4,6 bilionu korun, po Fukušimě jsou odhadnuty na 4 biliony korun. Kdyby se však udály ve Francii, tak by podle Francouzského státního institutu pro jadernou bezpečnost IRSN přesáhly deset bilionů korun.

Jaderná energetika je prezentována jako zdroj, který může omezovat emise skleníkových plynů. Realita je však jiná. I kdyby se vlády rozhodly masivně investovat do jaderných elektráren, mohou jen zbrzdit sestupnou křivku jaderné energetiky. Klesá nejen počet provozovaných reaktorů, ale globální podíl jaderné energie na primárních energetických zdrojích se snížil v roce 2013 na 4,5 %. To je nejnižší úroveň za posledních třicet let. Pro náhradu odstavených reaktorů by bylo nutné zprovoznit 280 nových během dvaceti následujících let, aniž bychom nahradili jedinou uhelnou elektrárnu. Navíc i bez dalších jaderných havárií budou naši potomci stát před mnohem větším problémem stovek tisíc tun vyhořelého jaderného paliva nebezpečného po statisíce let. Pokud by svět chtěl snížit emise skleníkových plynů z energetiky o pouhých 6 %, muselo by se do poloviny století spustit dalších nerealných 1 300 reaktorů o výkonu 1 000 MW .

Energetický konzultant Mycle Schneider, globální expert na jadernou energii, řekl: „*Jaderná energetika je z trhu vytlačována rychleji, než předpokládaly nejodvážnější odhady. Zatímco konkurenčním technologiím – obnovitelným zdrojům a energetické efektivitě – rychle a stabilně klesají náklady, jaderná*

elektrina je stále dražší. Dosud bezprecedentní je aktuální vývoj ve Spojených státech, kde byly poprvé předčasně odstaveny plně amortizované reaktory s prodlouženou provozní licenci, protože se jejich provoz ekonomicky nevyplatil.“

Profesorka Claudia Kemfert, expertka na energetické strategie, řekla: „*Přechod k energetice postavené na obnovitelných zdrojích se může stát motorem ekonomického růstu. Potřebné masivní investice vytvoří přidanou hodnotu a pracovní příležitosti. Počítejme s investicemi do obnovitelných zdrojů, nových elektráren, úsporných technologií, moderních budov i dopravy.*

Německá ekonomika má výbornou příležitost profitovat z energetické transformace, neboť průmysl získá řadu zakázek na výstavbu nových zdrojů či infrastrukturních projektů. Očekáváme statisíce nových pracovních míst. Přechod na obnovitelnou energetiku přináší víc ekonomických příležitostí než rizik.“

Jan Ondřich, konzultant a energetický expert společnosti Candole Partners, řekl: „Investice do velkých nepružných zdrojů dnes nemají smysl. To platí obzvláště pro jaderné elektrárny, které mají až čtyřnásobné investiční náklady na jednotku výkonu než uhelné zdroje a jsou daleko hůře regulovatelné. V Evropě s větrnými a slunečními elektrárnami je potřeba daleko více investovat do flexibility systému, ne do výroby většího množství elektřiny.“

Edvard Sequens, energetický expert sdružení Calla, uzavřel: „Česká vláda stále uvažuje o stavbě nových reaktorů. Je to bláhové a ztrátové. Ani případné založení účelového státního podniku pro výstavbu nic nemění na podstatě problému – elektřina z nich bude nekonkurenceschopná. Splnění jaderných snů by tak draze zaplatili čeští daňoví poplatníci.“

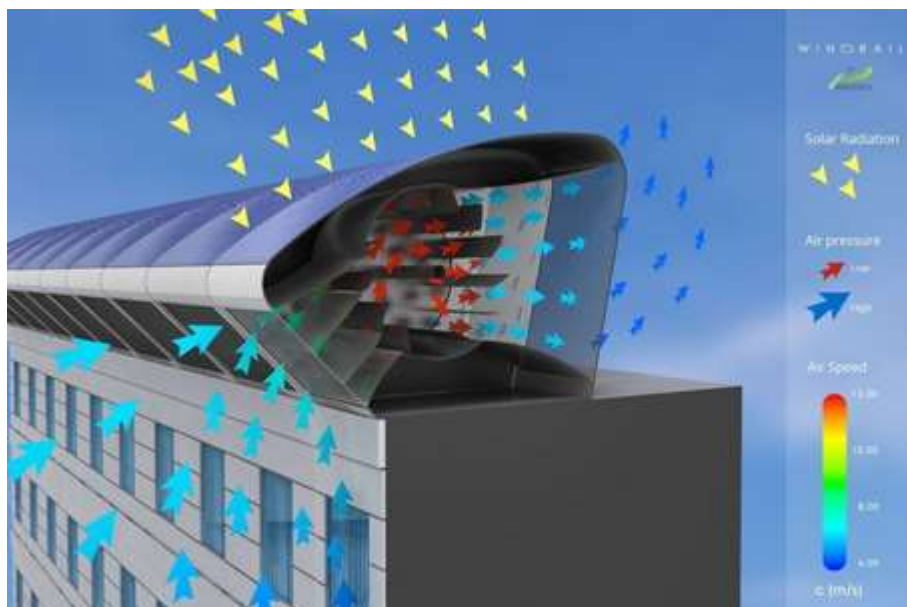
Prezentace a další informace z konference hledejte na webu www.nec2014.eu.

Edvard Sequens

Větrná a solární elektrárna v jednom? Už brzy realita

Solární elektrárny nefungují, když nesvítí slunce, větrné zas tehdy, když nefouká. Švýcarská firma Anergdy chystá řešení: solárně-větrnou elektrárnu, kterou bude možné umístit na střechu budovy. Převratná technologie se jmenuje [Windrail](#) a její autor a zakladatel Anergdy Sven Kohler ji chce uvést na trh příští rok. V ideálním případě má zařízení pracovat 330 dnů v roce, v nejhorším pak 220.

Větrné turbíny ve formě lopatkového kola jsou zasazeny do zvláštního tubusu, posazeného nad okapem, resp. na přechodu mezi fasádou a střechou. Solární články jsou umístěny na vrchní straně tubusu. Předpokladem instalace je rovná střecha velkých rozměrů, např. nákupních center, skladů nebo továren. Pro rodinné domy tato technologie zatím není určena. Zařízení využívá toho, že na hraně střechy fouká vítr hodně silně, protože vzduch se tlačí po stěně domu vzhůru. Větrná turbína tam proto pracuje velmi efektivně.

Jeden modul, který dokáže vyrábět elektřinu ze slunce i z větru, má rozměr 4 m² a stojí 2000 Euro. Podle počtu modulů a povětrnostních podmínek pak zařízení dokáže vyrobit za rok asi 1500 až 3500 kilowatthodin elektřiny. Náklady na moduly se mohou vrátit investorovi už za dva roky, v závislosti na intenzitě větru a slunce. Do nákladů je však třeba zahrnout ještě montáž a příslušenství.

Firma Anergdy představila svůj vynález na letošním veletrhu v Hannoveru a chystá se s ním od

příštího roku dobýt německý trh. V současné době se v Basileji testuje prototyp. Experti z tamní univerzity hledají pro tubus ideální tvar a umístění na střechu budovy.

Jakub Šiška

Barrandovy ostrůvky

„Zkameněliny z mé sbírky z české země pocházejí, české zemi necht' náleží,“ citujeme dnes ušlechtilá slova velkého paleontologa Joachima Barranda, který, ač Francouz, spojil svůj život a výzkumy z českými zeměmi a odkázal svou sbírku i spisy Národnímu muzeu. Jeho *Système silurien du centre de la Bohême* má dvaadvacet svazků (a dalších sedm vyšlo ještě po Barrandově smrti), 6000 stran, 1000 litografických tabulí a popisuje 3500 druhů zkamenělin.

Ani Barrande se však nevyvaroval ve své vědecké práci zásadního omylu. Formuloval tzv. teorii kolonií, kterou vysvětloval společnou přítomnost různě starých fosilií. Barrande se domníval, že nové formy života nejprve vytvořily jakési ostrůvky („kolonie“) mezi starými, aby je později po celém světě nahradily. Dnešní věda dává za pravdu Barrandovým odpůrcům, kteří už za jeho života namítali, že jednodušším vysvětlením jsou pohyby zemské kůry. Starší vrstvy se mohou nasunout na mladší nebo se do nich vklínit, čímž se dá elegantně vysvětlit přítomnost zkamenělin na jednom místě, ačkoli je geologicky dělí miliony let.

I nejhlasitější odpůrce teorie kolonií, geolog Jan Krejčí, však nakonec svoje názory zcela nečekaně odvolal. Dnes si to obvykle vysvětlujeme tak, že Češi nechtěli stárnoucího Barranda naštvat, aby si to s odkázáním své sbírky Národnímu muzeu nakonec nerozmyslel.

Jiří Řehounek

Ekologická olympiáda ve znamení obnovy

Ústředním tématem Ekologické olympiády, ve které soutěží tříčlenné týmy středoškoláků, se letos stala OBNOVA. Červnové celostátní kolo letos proběhne v jižních Čechách, v Hradcích u Vrábče. V jihočeském krajském kole studenti jako obvykle soutěžili v dubnu, tentokrát na Blatnici u Mladé Vožice. Poměřili svoje znalosti v teoretickém testu, poznávání přírodnin a dalších úkolech na přírodovědné stezce v terénu. Závěrečnou disciplínou pak byla obhajoba domácího úkolu formou prezentace.

Za domácí úkol měli tentokrát Jihočeši ve svém okolí vybrat území, které potřebuje rekultivaci a navrhnout ji v souladu s přírodou. Když jsem obhajoby poslouchal, uvědomil jsem si, že jsou nejen dobře technicky připravené, ale za jejich obsah by se nemusel stydět leckterý profesionální úředník nebo zaměstnanec rekultivační firmy. Projekty byly nabitě řadou nápadů, jak pomoci ohroženým skupinám organismů. Mnozí středoškoláci svoje návrhy obhájili nejen po odborné stránce, ale přidali i kalkulaci nákladů svého projektu. A některé týmy dokonce stihly i projednat svoje nápady z úřady či vlastníky pozemků, to vše v pouhých několika týdnech od zadání úkolu.

Z vítězství a postupu do celostátního kola se nakonec radoval tým českobudějovického Gymnázia Jírovcova, radost ze svých výkonů však mohli mít všichni. Třeba dnešní účastníci Ekologické olympiády pomůžou v prosazování tolik potřebných změn v rekultivační praxi. Borovičky v zákrytu totiž opravdu nikdo z nich sázet nenavrhoval.

Jiří Řehounek

Prvomájový výlet Cally ke Stropnici

S několika přáteli z Cally jsme se na prvního máje vydali podívat na vloni revitalizovaný úsek říčky Stropnice u Byňova. Byla tu původně soudruhy znásilněna do betonového rovného koryta, aby se v okolí získaly náhradní zemědělské pozemky za ty zabrané Temelínem. Díky úsilí pana Vladimíra Šámala z Agentury ochrany přírody a krajiny z Českých Budějovic se zase vrací k přírodě.

Edvard Sequens

Stopa vydry

České samolepky dokážou zachránit statisíce ptáků před smrtí

Statisíce ptáků zahynou ročně jen v Česku při nárazu do skleněné plochy. V Evropě je to každý rok až 10 milionů ptáků! Většina lidí přitom neví, jak kolizím zamezit. Také mají obavy, že účinná ochrana je drahá a hyzdí dům. Ptáci nenarážejí jen do prosklených protihlukových stěn. Stejně často hynou po nárazu do daleko menších skleněných ploch na rodinných a bytových domech, školách, administrativních budovách, zastávkách hromadné dopravy ale i na kůlnách, sklenících, pařnících...

Přitom cenově dostupná a jednoduchá řešení existují. Nyní k možným ochranám přibyla nejnovější — samolepky s UV efektem vyráběné v Česku. Vše srozumitelně vysvětlují webové stránky ochranaptaku.cz.

„Vlastníci rodinných domů a hlavně prosklených kancelářských budov často argumentují tím, že by jim samolepky nalepené v doporučených rozestupech hyzdily dům. Pro majitele, kteří raději sbírají mrtvolky, než by strpěli viditelné samolepky, jsme připravili novinku. Zahajujeme výrobu samolepek s UV efektem. Pro lidské oko jsou téměř neviditelné, ale vědecké výzkumy v USA potvrdily jejich vysokou účinnost. Ptáci je totiž, díky schopnosti vidět ultrafialové světlo, vidí jako jasně modré plochy, které je dobře upozorní na nebezpečí,“ říká Petr Dobrý z firmy Zelená domácnost.com.

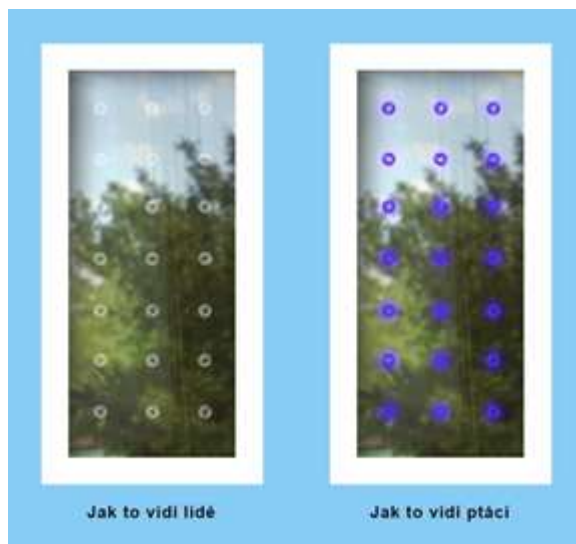
„Lidé si často neuvědomují, že letící pták v prosklené ploše nevidí překážku, ale naopak zrcadlí se krajinu. Plochu proto považuje za prostor vhodný k průletu. Toto riziko se ještě zvyšuje s použitím „zrcadlového“ skla, využitím rohových oken nebo oken za sebou. Rozhlédněme se kolem nás, takových pastí na ptáky číhají desetitisíce. Pro moderní architekturu je sklo jedním ze základních materiálů. Jsme proto rádi, že se našla u nás firma, která nabízí široký sortiment prvků zabezpečení včetně nejnovější varianty ultrafialových samolepek. Jedna černá silueta v rohu velké skleněné plochy problém nevyřeší, sada téměř neviditelných samolepek v pravidelných rozestupech ano,“ říká Lukáš Viktora z České společnosti ornitologické.

„Málokdy můžeme chránit ptáky tak snadno a levně, jako doma na svých oknech a prosklených dveřích. Časem bychom chtěli, aby z části výtěžku z prodaných samolepek vnikl registr nebezpečných ploch, kde hynou ptáci po stovkách,“ říká Zuzana Dobrá, jednatelka internetového obchodu Zelená domácnost.com.

„Mnoho firem investuje nemalé peníze do společenské odpovědnosti a je jim lhostejné, že na jejich budovách hynou ptáci ve velkém. Přitom odpovědnost firmy, ale i jednotlivce začíná v jejich sídle a doma. Při široké nabídce ochranných prostředků Zelené domácnosti lze přitom vše řešit relativně snadno, rychle a levně. Rádi v tom zájemcům poradíme,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické.

Arch UV samolepek s různými motivy je nyní možné zakoupit za 99 Kč v internetovém obchodě www.zelenadomacnost.com. Ke každému nákupu samolepek zde kupující navíc obdrží samolepku s poděkováním. *„Věříme, že se lidé rádi pochlubí, nalepí samolepku třeba na poštovní schránku a budou tak sami ochranu ptáků propagovat,“* uzavírá Petr Dobrý.

Z tiskové zprávy ČSO a Zelené domácnosti upravil Edvard Sequens

Cesta k celistvosti a sebe-vědomé Česko:

Příležitosti nejen pro ekologické a rozvojové organizace po roce 2015

Zelený kruh ve spolupráci s Glopolis vydává v edici APEL studii, která se zabývá výzvami a příležitostmi nového rámce globálního rozvoje po roce 2015 z pohledu českých rozvojových a ekologických neziskových organizací.

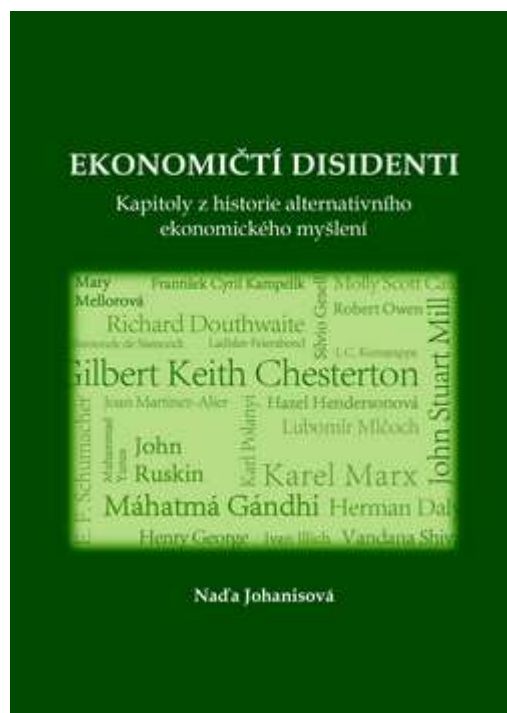
Ke stažení [zde](#).

Nad'a Johanisová - Ekonomičtí disidenti: Kapitoly z historie alternativního ekonomického myšlení

Hovoříme-li o ekonomii jako o něčem jednodušším, jednoznačném, co lze uctívat, aplikovat, případně kritizovat či zatracovat, máme sklon zapomínat, že těch ekonomik je vlastně víc. Vedle té, kterou potkáváme v tlustých a suverénních učebnicích ekonomického hlavního proudu, jsou tu ekonomové i celé ekonomické obory hledící na svět jinými brýlemi, mající jiné priority, kladoucí jiné otázky a často odmítající komplikovaný matematický aparát, kterým se ekonomie středního proudu v posledních desetiletích zahltila.

Tato kniha seznamuje čtenáře formou osvěžujících a čtivých životních příběhů s těmi, kdo se do kánonu ekonomie středního proudu nevešli – se zástupci ekonomie jiné, širší Zesnulé či dosud žijící „ekonomické disidenty“, které potkáváme na jejich stránkách, lze ovšem jen obtížně vtěsnat do škatulek. Kromě ekonomů zde ožívají i další myslitelé, aktivisté a kritici, kteří již dávno před současnou hospodářskou krizí kritizovali ekonomickou teorii či praxi a uvažovali jinak. Tyto osobnosti odmítají redukovat lidstvo na množinu směřujících jednotek, kladou nepříjemné otázky, vyzdvihují ze zapomnění potopenou pevninu jiných ekonomik, ptají se po modle ekonomie, totiž růstu a zamýšlejí se eticky nad smyslem a rolí úroku a jinými tématy.

Tématem, které touto knihou prostupuje, je i otázka tzv. třetího světa, či lépe globálního Jihu. Setkáme se tu proto s Gándhího ekonomickým myšlením či s jeho dnešní stoupenkyní Vandanou Shivou, která například hájí práva indických rolníků a prosazuje koncept *občiny* neboli *commons*. Potkáme tu i britského autora detektivek G. K. Chestertona, českého polozapomenutého reformátora F. C. Kampelíka či ministra londýnské exilové vlády Ladislava Feierabenda. Někdy velmi dramatické osobní příběhy protagonistů knihy nelze oddělit od jejich myšlení, knížka je proto v neposlední řadě i výmluvnou

biograficko-historickou sondou do minulých let a staletí.

Pozoruhodně toulavá a zvědavá kniha však především úspěšně poukazuje na ty méně známé – a o to zajímavější – více či méně otevřené a nedořešené kapitoly světového i českého alternativního (a tudíž svobodnějšího) ekonomického uvažování. Ekonomie jako obor nejvíce věří v lidskou svobodu, přitom skutečně svobodnému přemýšlení se při jejím studiu příliš prostoru nedává. Tato kniha to napravuje.

Knihu je možno zakoupit v knihkupectvích (pokud ji nemá na skladě, knihkupec ji může objednat od distributora Kosmas), objednat na www.knihystehlik.eu, na e-mailu objednavky@knihystehlik.eu, případně i na telefonu 723 143 299. Doporučená maloobchodní cena je 227 Kč.

ZROZENO V KRASCI

Již 4. rokem oceňujeme v soutěži „Jihočeská ratolest“ nejlepší jihočeské ekologické projekty

KRAjská Síť Environmentálních Center (Krasec) a Jihočeský kraj vyhlásili 4. ročník soutěže projektů obcí, škol a neziskových organizací a rovněž studentských prací s přínosem pro ochranu životního prostředí „Jihočeská ratolest“. Důležitým kritériem je také inspirativnost projektů pro možné následovníky. Záštitu nad soutěží převzali radní Jihočeského kraje pro oblast životního prostředí Ing. Hana Rodinová, Ph.D. a školství JUDr. Tomeš Vytiska. Nově se záštitu ujal také rektor Jihočeské univerzity prof. RNDr. Libor Grubhoffer, CSc.

V letošním ročníku se bude soutěžit ve čtyřech kategoriích, které jsou vymezeny pro obce, svazy obcí a mikroregiony; školy všech stupňů; neziskové organizace a vysokoškolské studenty. Soutěžící mohou přihlásit své projekty, bakalářské či diplomové práce, které byly ukončeny, resp. obhájeny v období od 1. ledna 2013 do 30. června 2014 a které přímo či nepřímo přispěly k ochraně životního prostředí. Uzávěrka příjmu přihlášek je stanovena na 5. října. Vítězové jednotlivých kategorií i předkladatelé projektů umístěných na druhých a třetích místech získají finanční odměny ve výši 7000, 5000, nebo 3000 Kč, certifikát a pestrý balíček regionálních výrobků. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhne na tiskové konferenci 3. listopadu v Českých Budějovicích v rámci podzimního cyklu seminářů a besed Jihočeské dny s Krascem 2014.

Výzvou letošního ročníku je zapojit do Jihočeské ratolesti více vysokoškolských studentů coby soutěžících a současně celou jihočeskou veřejnost, která by se mohla stát laickou porotou a udělit nejsympatičtějšímu počínu cenu veřejnosti. „Mezi našimi studenty se jistě najde řada adeptů, kteří do soutěže přihlásí zajímavé a podnětné práce a projekty. Jsme rádi, že podobné soutěže existují, protože studenty motivují a dávají jim možnost prezentovat výsledky jejich práce širší veřejnosti, včetně potenciálních zaměstnavatelů,“ uvedl Jiří Váňa z útvaru vnějších vztahů Jihočeské univerzity.

Další z novinek letošního ročníku je jmenování samostatné odborné poroty pro hodnocení vysokoškolských absolventských prací. „Rozhodli jsme se pro ustanovení samostatné odborné poroty pro studentskou kategorii na podnět jednoho z hodnotitelů, který se vzhledem ke značné odbornosti bakalářských a diplomových prací za její zřízení přimlouval,“ zdůvodňuje tuto úpravu pravidel předseda výkonné rady spolku Krasec, Petr Kurz.

Podrobná soutěžní pravidla a formuláře přihlášek jsou k dispozici na adrese <http://www.krasec.cz/pages/jihoceska-ratolest>. Na uvedené webové stránce si (nejen) potenciální soutěžící mohou prohlédnout projekty oceněné v předchozích ročnících a udělat si tak představu, zda mohou do soutěže přihlásit právě ten svůj projekt či studii.

Tisková zpráva jihočeské krajské sítě environmentálních center KRASEC

Důležitost parkovišť pro rozvoj lidstva

Máme tu jaro, slunce zaplavilo krajinu jasným, teplým světlem, příroda se probouzí, ptáci se rozezpívali a ze svých děr vylézají silničáři, aby s pilou v ruce, s ohněm v srdci vykáceli stromy podél silnic a zajistili tak řidičům lepší výhled na billboardy. Krom toho cestující odtud také mnohem lépe uvidí do krajiny (krajina je taková ta zelená šmouha kolem silnice; neplést s takovými těmi barevnými šmouhami kolem silnice – to jsou sklady a výrobní haly, případně s takovými těmi bílozelenými šmouhami s majáčkem – to je policie). Krásné jarní počasí člověka přímo láká k tomu, aby nasedl do auta, nastartoval motor a jel se nadýchat čerstvého vzduchu někam do přírody, kde se dá zaparkovat.

Příroda je pro člověka nepostradatelná, neboť je v ní možné vybudovat sportovní areály, sjezdovky, lanovky, lomy, dálnice a jiná zábavní centra. A samozřejmě parkoviště, protože k čemu je nám příroda, do které se nedá dojet autem? Bohužel se mezi námi čím dál tím víc rojí tzv. odborníci, co si vybudovali doktorát na tom, že zjišťovali, kde a jak toká kdekjaká žížala, a teď se nám, lidem, snaží vnutit, že tudy nemůže vést dálnice, támhle nesmí být lanovka nebo onde nemůže stát nějaká hala plná perfektního zajímavého zboží. Odborníků, co celý život studovali migraci vejrovce hnědozubého nebo jiné havěti a zkoumali přírodu a krajinu a život, je naštěstí minimum. Většinou není problém jejich scestné názory přehlasovat normálními lidmi, jejichž kvalifikaci k rozhodování o přírodě tvoří to, že si koupili auto a lyže a že je jich hodně. Patří k nim i Václav Klaus, který prohlásil, že až bude v první zóně NP Šumava stát lanovka na Hraničnick, bude první, kdo se k ní nechá přivázat řetězem. Vlastně ne, to říkal o Kaplického Národní knihovně. Tu chtěl postavit Václav Havel, který byl spisovatel, kdežto lanovku v nejchráněnější zóně Šumavy prosazoval Václav Klaus, který je ekonom. Ekonomové vědí, co je pro zemi dobré, takže je jasné, že lanovky, sjezdovky a parkoviště jsou pro rozkvet naší země zásadní. To ostatně potvrdila i uplynulá zima, kdy, jak si jistě vzpomínáte, jsme se během dlouhých večerů choulili doma u radiátorů a vzpomínali na to, jak vypadá sníh, zatímco provozovatelé vleků jezdili se sekačkami po sjezdovkách a sekali na nich trávu, aby vůbec měli co jíst.

Přestože podle nejnovějších rozhodnutí lanovka na Hraničnick stát nebude, věřím, že zdravý rozum ve finále nad žížaláři zvítězí. Až se těmhle ekologistům postavíme, tak je porazíme a pak si porazíme a postavíme, co kde budeme chtít. Když se ve veřejném zájmu daří kácet stromy podél silnic, podaří se vykácet i Šumavu. Jde jen o to, najít vůli udělat tu správnou výjimku ze zákona o ochraně přírody. Podle starého přísloví, že „výjimka potvrzuje pravidlo“, by se tak zákon vlastně ještě vytvrdil. Je pravda, že už teď z něj existuje tolik výjimek, že to je zákon tvrdý jak diamant; možná jde dokonce o nejtvrďší zákon o ochraně přírody v celé Evropě.

Prosazování výjimek ze zákonů je hezký postup, jak si prosadit svou, má ale jednu drobnou nevýhodu. Té si všimnete většinou teprve tehdy, když někdo udělá výjimku z územního plánu a pro dobro všech zakreslí lanovku přímo do vašeho obýváku, pěkně mezi vaši kuchyň a záchod. To v tom lepším případě. V tom horším tam zakreslí továrnu, důl nebo úložiště jaderného odpadu. Ovšem i ty mají své kladné přínosy: uvědomte si, že váš bývalý obývací pokoj teď dává práci několika desítkám lidí a snižuje tím nezaměstnanost v regionu. A navíc teď budete mít před domem místo zahrádky parádní parkoviště všem žížalám navzdory! Alespoň dokud se na něj odněkud nesesune nějaký kopec.

*Jan Flaška
autor je výjimečný*

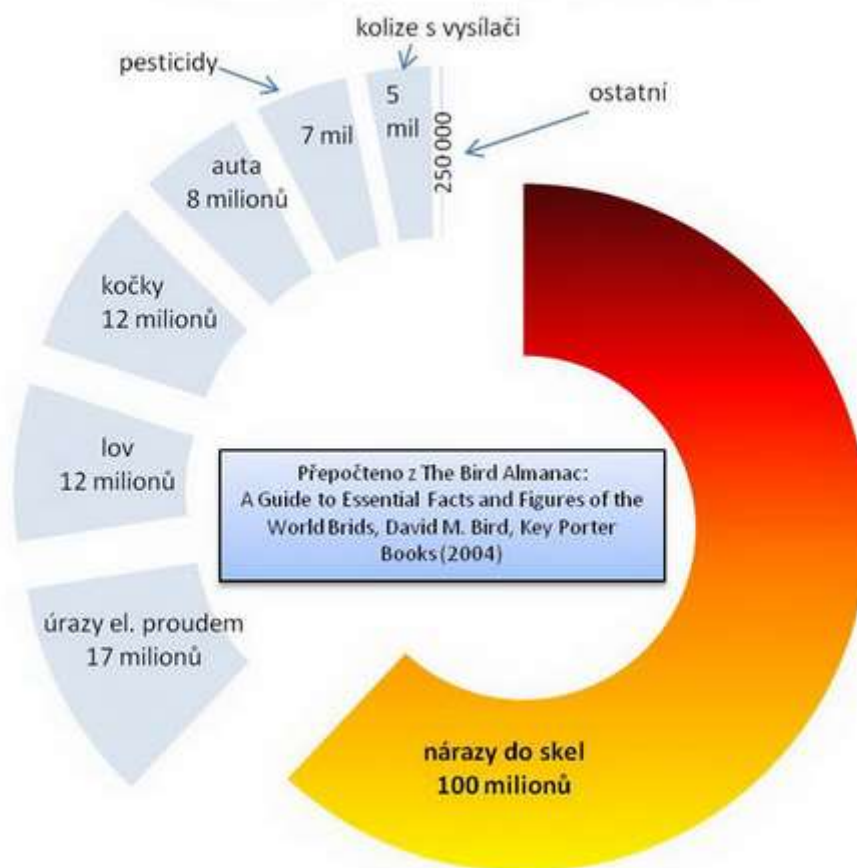
Venkovský cohousing u Majdaleny

Inspiroval mne březnový i dubnový Ďáblík. Uvažuji o spolkovém sousedském bydlení v souladu s přírodou. Adaptací starého zemědělského statku v Hamru u Majdaleny vznikla soběstačná zahrada bez chemie, dále je to možno doplnit alternativním využíváním energií a pohodovým bydlením či vhodnou relaxací pro případné další zájemce. Kdo se toho nebojí, ať se ozve.

*Ing. Jan Papáček, 378 06 Hamr u Majdaleny 19,
mail: jenik.papacek@seznam.cz*

GRAF MĚSÍCE

Odhadovaný maximální počet umrtí ptáků způsobených člověkem v Evropě za rok

Zdroj: www.ochranaptaku.cz

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za obojživelníky do Hradců“

Se zooložkou Pavlou Robovskou (PřF JU) a entomologem Jiřím Řehounkem (Calla)

Přírodovědná vycházka za poznáním obojživelníků a hmyzu do okolí osady Hradce u Vrábče. Součástí vycházky budou ukázky odchytu obojživelníků. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

neděle 25. 5. 2014 od 8:30 hod.

Sraz na vlakové zastávce ČD Hradce

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen grantem Ministerstva životního prostředí ČR. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP ČR.

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Výprava do Ortů“ (2. termín)

s geologem Petrem Rajlichem (Jihočeské muzeum)

Geologická vycházka do hrdějovické pískovny a Přírodní památky Orty. Součástí vycházky bude prohlídka kaolínových dolů (vlastní světlo je nutností). Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

Sobota 7. 6. 2014 od 8:45 hod.

Sraz na zastávce českobudějovické MHD Hrdějovice - točna (linka č. 6)

Počet návštěvníků podzemních prostor je omezen na třicet.

Nepřihlášení účastníci se vycházky mohou zúčastnit, ale pouze na povrchu!

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen grantem Ministerstva životního prostředí ČR. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP ČR.

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za motýly na Vrbenské rybníky“

s entomology Zdeňkem Hančem (AOPK ČR) a Jiřím Řehounkem (Calla)

Entomologická vycházka za poznáním motýlů a dalších zajímavých druhů hmyzu po hrázích Vrbenských rybníků. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

Neděle 15. 6. 2014 od 9:30 hod.

Sraz na zastávce českobudějovické MHD U Hvízdala (linky č. 9, 14, 15)

Za deštivého či chladného počasí se vycházka překládá na sobotu 21. 6. ve stejný čas. V případě nejasností s konáním vycházky kontaktujte telefonicky organizátora.

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen grantem Ministerstva životního prostředí ČR. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP ČR.

Calla a Hnutí DUHA

Vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelené čtvrtky

K čemu máme Národní park Šumava?

s Doc. RNDr. Jakubem Hruškou, CSc.
předsedou Stínové vědecké rady NP Šumava

Proč je Šumava národním parkem? Jaké změny pro šumavskou přírodu přináší schválený Plán péče? A jaké by přinesl nový zákon navržený senátory?

***Ve čtvrtek 19. 6. 2014 od 18:00 hodin
v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice***

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice, tel.: 384 971 930,
calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel.: 380 311 459, ceskebudejovice@hnutiduha.cz,
<http://www.hnutiduha.cz>

Akce se koná za finanční podpory Ministerstva životního prostředí, Statutárního města České Budějovice, Jihočeského kraje a sítě Krasec.

Beseda k aktuálnímu tématu

„Těžba uranu na Vysočině?“

na které vystoupí Josef Jadrný a Hana Gabrielová

27. května 2014 od 18 hodin v Antikvariátu Jihlava, Brněnská 8

Pořádají: Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, Strana zelených Vysočina a Antikvariát Jihlava.
[Plakátek ke stažení.](#)

O.s. Vespolek vás zve

31. 5. Botanická vycházka

za poznáním zajímavých druhů rostlin vázaných zejména na vlhčí lokality. Vycházka bude vhodná i pro děti a cesta je sjízdná pro kola i kočárky. Nepromokavé boty, nebo gumáky na přezutí budou výhodou.

Sejdeme se v 9:00 hod. na rozcestí žluté značky u rybníka Žebrákov u Lutové, 48°59'35.941"N,
14°52'56.970"E. Vycházku povede Mgr. Andrea Kučerová PhD.

Více info: Lucie Černická, O.s. Vespolek, www.vespolek.cz, tel.: 732483158

Akce se koná za podpory Jihočeského kraje a krajské sítě environmentálních center Krasec.

Exkurze Blatského muzea v Soběslavi z cyklu „Přírodou krok za krokem“

sobota 31. 5.

Za vodními a mokřadními rostlinami na Dráčovské tůňě

botanická exkurze do přírodní rezervace, představující jedinečnou ukázkou přirozené nivy Lužnice se slepými rameny, tůňemi a okolními mokřadními porosty a nivními loukami

vedoucí: RNDr. Daniel Abazid (vedoucí Blatského muzea v Soběslavi a Veselí n. L.)

sraz: Dráčov, most přes Lužnici, 9:00; délka trasy cca 3 km; doporučujeme vzít si s sebou holínky a oběd

sobota 14. 6.

Za vodními a mokřadními rostlinami do Třeboňě

prohlídka Sbírký vodních a mokřadních rostlin třeboňského pracoviště Botanického ústavu Akademie věd ČR (největší svého druhu v Evropě) a blízké lokality Mokré louky s historickými dřevěnými seníky

vedoucí: Mgr. Andrea Kučerová, Ph.D. (vedoucí Sbírký vodních a mokřadních rostlin Botanického ústavu AV ČR, pracoviště Třeboň)

sraz: Třeboň-lázně, žst. 10:00 (po příjezdu vlaku); možnost dopravy z Tábora a Soběslavi: vlakem Tábora 9:01 – Soběslav 9:17 – Veselí n. L. 9:27, přestup na vlak směr České Velenice: Veselí n. L. 9:33 – Třeboň-lázně 10:02; vlak zpět z odjíždí ve 13:55 anebo 15:55; délka trasy cca 4 km; doporučujeme vzít si s sebou oběd

sobota 21. 6.

Stříbrné doly v okolí středověkého Hradiště

společná exkurze s historicko-vlastivědným cyklem Sobotníci

vedoucí: Ing. Jan Komzák (jeden z autorů Stříbrné naučné stezky vedoucí z Čelkovic na Větrovy), program pro děti: Mgr. Josef Makoč (Husitské muzeum v Táboře)

sraz: Tábor – Čelkovice, hotel Žižkovy lázně (dříve hotel Lázně), 14:00; možnost dopravy z autobusového nádraží spojem MHD č. 60: autobusové nádraží 13:09 – Čelkovice, Lázně 13:25; délka trasy cca 4 km

Koncert pro šumavskou divočinu 2

Please The Trees, Traband, Tři čutory, Walden a další

Sobota 7. 6. 2014 – 17:30

Hospoda POD KAPLIČKOU, Nahořany u Volyně (okr. Strakonice)

Pro omezený počet zájemců je za účasti členů Please The Trees, Trabandu a dalších účinkujících také připravena dvoudenní odborně komentovaná exkurze do šumavské divoké přírody vč. srovnání s NP Bavorský les. 5. 6. večer ubytování na Filipově Huti / 6. 6. celý den exkurze / 7. 6. dopoledne exkurze, poté přesun do Nahořan na koncert. Ubytování a doprava na koncert v ceně exkurze.

Hlašte se a sledujte detailní informace ke koncertu na www.hnutiduha.cz/akce.

Prázdniny v šumavském národním parku

30. 6. – 31. 8. 2014

Příležitost pro dobrovolníky i praktikanty

Také si myslíte, že divoké šelmy jako je rys ostrovid patří do české krajiny?

Chcete strávit týden či dva přímo v NP Šumava a informovat turisty o ochraně těchto vzácných tvorů a především o ochraně jejich místa pro život?

Přidejte se k dalším dobrovolníkům a přispějte k ochraně vzácné přírody na Šumavě.

Hnutí DUHA v létě otvírá informační stánek. Budete turistům předávat informace o rysu ostrovidovi, národním parku, horských smrkových lesích, tetřevu hlušci a dalších zajímavostech šumavské přírody. Znalosti jsou základem dobrých rozhodnutí a návštěvníkům umožní ocenit divokost Šumavy.

Je na vás, zda chcete strávit v šumavské přírodě jeden či více týdnů. Nebo klidně i pár dnů.

Povinné odborné školení proběhne od večera 12. do 15. 6. 2014 v NP Šumava.

Podrobnější informace: Jana Hrdličková (jana.hrdlickova@hnutiduha.cz, 773 759 039), Pavel Mašín (pavel.masin@hnutiduha.cz, 721 445 860)

Týdny pro les a divočinu

Chorvatsko, Itálie či Španělsko? A nechcete raději objevovat krásy divoké přírody u nás? Zveme vás na netradiční dovolenou v ČR. Chcete do hor či raději údolí? Toužíte po objevování krás orchidejových luk či prastarých lesů? Přejete si potkat vzácné živočichy jako je strakapoud, plch či rys ostrovid? Hnutí DUHA vám nabízí možnost objevit, poznat a pomoci kouskům přírody a to za jediný týden. Přidejte se k tradiční akci Týdny pro les a divočinu, které letos pořádáme již posedmnácté.

Podmínky: Ubytování a strava je pro vás připravena za drobný poplatek. Po [vyplnění přihlášky](#) na vámi vybraný turnus vás vyzveme k zaplacení tohoto poplatku. Jednotlivé výše poplatků jsou uvedeny u

každého turnusu.

- 5. 7. – 12. 7. [Jihočeský kraj, Strakonicko, obec Radomyšl](#)
- 5. 7. – 12. 7. [Zlínský kraj, Velké Karlovice, Jezerné](#)
- 19. 7. – 26. 7. [Olomoucký kraj, Králický Sněžník](#)
- 27. 7. – 2. 8. [Olomoucký kraj, CHKO Jeseníky, Keprník](#)
- 2. 8. – 9. 8. [Moravskoslezský kraj, CHKO Beskydy, hora Smrk](#)
- 9. 8. – 16. 8. [Zlínský kraj, Žitková](#)
- 23. 8. – 30. 8. [Zlínský kraj, Valašské Klobouky, Ščůrnica](#)
- 23. 8. – 31. 8. [Moravskoslezský kraj, Osoblažsko, Slezské Rudoltice](#)

Další termíny a lokality pro vás zajišťujeme a budou zde brzy uvedeny. Sledujte naše internetové (<http://hnutiduha.cz/akce/tydny-pro-les-divocinu>) a [Facebookové stránky](#). [S přihlašованиеm](#) příliš neotálejte, kapacita jednotlivých termínů je omezena.

V případě dotazů se neváhejte obrátit na koordinátorku Týdnů pro les a divočinu Pavlu Zábojníkovou: pavla.zabojnikova@hnutiduha.cz .

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do 10. června 2014. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!